

El llenguatge

Fins demà

21/1/1977

La preposició fins, amb què introduïm la designació d'allò que és el terme on una cosa arriba sense ultrapassar-la, sol anar acompanyada de la preposició simple a: Anirem fins a la fi del món, L'esperaré fins a les onze. Això, és clar, ens permet de parlar de fins a com d'una preposició composta.

Es molt corrent l'omissió, en l'escriptura, d'aquesta preposició simple a que forma conjunt amb fins, en casos en què no és possible o correcta. Els casos més corrents són aquells en què el terme que cal introduir s'inicia amb un article definit del masculí o bé és un nom geogràfic començat en a. Cal evitar, per tant, escriure «Anirem fins el Tibidabo» o «El camí arriba fins Abrera», en lloc de Anirem fins al Tibidabo i El camí arriba fins a Abrera.

En alguns casos, però, fins s'ha d'usar realment sense el reforç de la preposició simple a. El principal és aquell en què no té el valor que hem indicat sinó que, considerat com un adverbi, equival a àdhuc: Fins els seus enemics l'admiraven. En aquest cas, amb el mateix valor que fins s'usa el conjunt fins i tot.

Davant aquelles designacions de lloc o de temps usades normalment sense preposició, diem també, simplement, fins: Han arribat fins aquí. No ens veurem fins divendres. Anàlogament, si la designació és usualment introduïda per la preposició en, és aquesta partícula la que es manté: Van arribar fins en aquella casa. I, naturalment, ometem també la preposició simple davant la conjunció que: No pararà fins que ho sabrà.

Però el cas més interessant — el més subtil — és el d'oracions negatives en què la preposició introdueix el terme que indica no l'acabament d'una acció sinó el seu inici. Escrivim, «així, No durarà fins al dia 10, talment com Durarà fins al dia 10, però, en canvi. No començarà fins el dia 10. oració que, com podem observar, no es possible de transformar en afirmativa.

Albert Jané